

УДК 338.48-23:796.5

Шаров І.А.¹, Зацепіна Н.О.²

¹студ. гр. ГФ-214м, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² канд. пед. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

**СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ВОДНИХ ВИДІВ
ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ**

Сучасні туристи все частіше шукають унікальні та насичені враження, відволікаючись від традиційних видів відпочинку. Водні види спорту, такі як рафтинг, каякінг, серфінг та дайвінг, пропонують туристам адреналін та емоційний заряд. У багатьох країнах активно розвиваються туристичні маршрути та інфраструктура для водних видів спорту, включаючи навчальні центри, прокат обладнання та безпечні зони для новачків.

Привабливість водного екстремального туризму продовжує зростати завдяки поєднанню активного відпочинку, зв'язку з природою, соціокультурним аспектам та економічним перевагам, не тільки задовольняючи потреби сучасних мандрівників, а й сприяючи розвитку стійкого туризму та охорони навколишнього середовища. Основними аспектами, які наголошують на його значущості є:

- зростання інтересу до активного відпочинку – сучасні туристи все частіше віддають перевагу активним формам відпочинку, які пропонують не тільки розслаблення, а й можливість отримати адреналінові відчуття. Водні екстремальні види спорту, такі як рафтинг, каякінг, серфінг та дайвінг, ідеально відповідають цим вимогам;

- збільшення кількості подорожей – у міру зростання доступності авіап перевезень та розвитку інфраструктури все більше людей відправляються в подорожі як усередині країни, так і за кордон. Екстремальні водні види туризму стають одним із найпопулярніших напрямків, пропонуючи різноманітні маршрути та пригод;

- зв'язок із природою – водні види туризму надають унікальну можливість насолодитися природною красою. Мандрівники можуть досліджувати мальовничі річки, озера та океанські узбережжя, що сприяє підвищенню інтересу до екології та охорони навколишнього середовища;

- соціальні та культурні аспекти – екстремальні водні види спорту часто проводяться у групах, що створює можливість для спілкування та знайомства з

новими людьми. Це сприяє культурному обміну та формуванню нових дружніх зв'язків;

- розвиток технологій та безпеки – удосконалення спорядження та технологій безпеки робить водні екстремальні види спорту більш доступними та безпечними для широкого кола людей. Це приваблює навіть тих, хто раніше не мав досвіду у подібних активностях;

- популяризація через медіа – соціальні мережі та платформи для обміну відео сприяють поширенню інформації про водні види туризму. Захоплюючі кадри та історії успіху надихають людей на участь у екстремальних пригодах;

- економічний розвиток регіонів – водний екстремальний туризм сприяє економічному розвитку регіонів, пропонуючи нові робочі місця, залучаючи туристів та стимулюючи розвиток місцевої інфраструктури. Це може призвести до покращення якості життя місцевого населення.

Основні напрямки водного екстремального туризму можна поділити на кілька основних категорій (табл. 1).

Популярні регіони водного екстремального туризму пропонують безліч різноманітних можливостей для активного відпочинку та пригод на воді. Участь у таких заходах не тільки приносить задоволення, а й сприяє розвитку фізичної витривалості, командного духу та стійкості в екстремальних умовах. Кожен вид має свої унікальні риси та переваги, що дозволяє кожному знайти щось підходяще для себе, залежно від рівня підготовки та переваг, що необхідно розглянути більш детально.

Екстремальні водні види туризму, такі як рафтинг, каякінг, серфінг та дайвінг, стають дедалі популярнішими з кількох причин. Багато людей приваблює можливість випробувати гострі відчуття та адреналін, які пропонує екстремальний водний спорт. Це дозволяє їм виходити за межі своєї зони комфорту та долати фізичні та психологічні бар'єри.

Водні види туризму надають унікальну можливість насолодитися красою природи. Учасники досліджують мальовничі річки, океанські узбережжя та підводні світи, що сприяє підвищенню інтересу до екології та збереженню

навколишнього середовища. Екстремальні водні види спорту вимагають значних фізичних зусиль, що робить їх привабливими для людей, які прагнуть підтримувати активний спосіб життя та піклуватися про своє здоров'я.

Таблиця 1

Характеристика основних водних видів екстремального туризму

Водні види екстремального туризму	Загальна характеристика	Географія найпопулярніших регіонів
Рафтинг	Сплавлення бурхливими річками на спеціальних надувних човнах (рафтах). Учасники долають пороги та закрутки води, стикаючись із різними рівнями складності	Річка Чуле, річка Катунь у Росії; річки Colorado та Salmon у США; річка Zambezi в Африці
Каякінг	Плавання на одномісному або двомісному човні (каяку) по річках, озерах або морях. Каякінг може бути як спокійним, так і екстремальним, включаючи сплави швидкоплинних річок	Оренольд у Норвегії; озеро Байкал у Росії; річка Фрейзер у Канаді
Серфінг	Вид водного спортивного екстриму, який полягає в стоянні на дошці і ловлі хвиль на океанському узбережжі. Серфінг може включати як класичний, так і нові види (наприклад, вельсерфінг, де використовується вітрило)	Каліфорнія та Гаваї у США; Балі в Індонезії; Коста-Ріка.
Апістинг (плавання з дельфінами)	Пасивний вид водного екстриму, який полягає у плаванні та взаємодії з дельфінами у відкритих водах або спеціальних зонах. Іноді включає активний елемент, такий як сноркелінг	Грецькі острови; Мальдіви; Флорид, США
Парасейлінг	Літання на спеціальному парашуті, прикріпленому до моторного човна. Парасейлінг поєднує елементи парапланеризму та водного спорту, даючи можливість спостерігати за пейзажами з висоти	Ямайка; Мексика; Туреччина
Дайвінг	Підводне плавання з використанням аквалангу чи спеціальних дайвінг-систем. Дайвінг дозволяє досліджувати підводний світ, включаючи рифи, кораблі, що затонули, і морську фауну	Великий Бар'єрний риф у Австралії; Червоне море; Мальдіви
Сплав на сапбордах (Stand-Up Paddleboarding, SUP)	Вид водного спорту, при якому учасники стоять на широкій, стійкій дошці та веслюють веслом. SUP можна проводити як на спокійних водах, так і на морських хвилях	Гаваї; озеро Тахо у США; річка Сена у Франції.
Віндсерфінг та кайтсерфінг	Віндсерфінг поєднує елементи серфінгу та парусного спорту, а кайтсерфінг – використання силуету для буксирування серфінгістів по воді. Обидва види екстремальні залежать від вітрових умов і вимагають певних навичок	віндсерфінг: Хаваї, Іспанія; кайтсерфінг: Бразилія, Єгипет

Участь у групових активностях, таких як рафтинг, створює можливість для спілкування та зміцнення соціальних зв'язків. Люди часто подорожують із друзями чи приєднуються до груп, що сприяє формуванню нових знайомств. Зростаюча кількість туроператорів та спеціалізованих компаній пропонує різноманітні маршрути та програми, що робить екстремальні водні види спорту доступними для широкої аудиторії, незалежно від рівня підготовки. Сучасні технології, такі як якісне спорядження та захисне екіпірування, забезпечують безпеку та комфорт, що сприяє збільшенню кількості бажаючих спробувати екстремальні водні види спорту. Соціальні мережі та медіа відіграють важливу роль у поширенні інформації про водні види туризму. Відео та фотографії із захоплюючими моментами привертають увагу та надихають людей на участь у цих активностях. Загалом популярність екстремальних водних видів туризму продовжує зростати, оскільки вони пропонують унікальне поєднання пригод, фізичної активності та спілкування з природою.

Список використаних джерел:

1. Василюк В. Перспективи розвитку екстремального туризму в Україні. *Матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір»* (м. Запоріжжя, 14 травня 2020 р.). Запоріжжя : Видавництво Хортицької національної академії, 2020. 694 с. С.601–602.
2. Миргородська О., Бобух М. Екстремальний туризм як світовий тренд. *Матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. «Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні»* (м. Херсон, 25 квітня 2023 р.) Херсон : ХДАЕУ, 2023. 172 с. С.103–104.